

Konarska-Pabiniak, Barbara

Nagroda Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki dla prezesa TNP Jakuba Chojnackiego

Notatki Płockie 39/1-158, 42-45

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

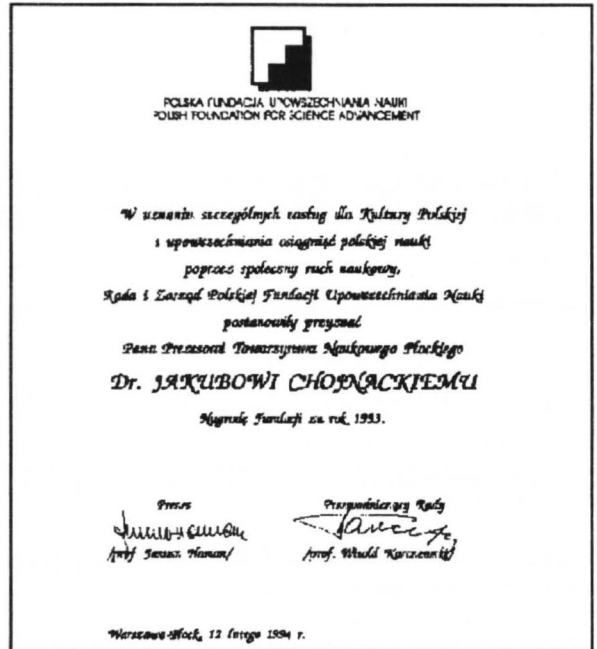
NAGRODA POLSKIEJ FUNDACJI UPOWSZECHNIANIA NAUKI DLA PREZESA TNP JAKUBA CHOJNACKIEGO

W sobotę 12 II 1994 r. w sali wystawowej Działu Zbiorów Specjalnych Biblioteki im. Zielińskich TNP odbyło się z udziałem 40 osób posiedzenie nadzwyczajne o charakterze uroczystym Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego. Wśród przybyłych gości byli m.in.: dr Jerzy Wawszczak - wojewoda płocki, prof. Janusz Haman - prezes Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki, wybitny uczony, dyrektor Centrum Upowszechniania Nauki PAN, Edward Hałoń - wiceprzewodniczący Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, zastępca dyrektora Centrum Upowszechniania Nauki PAN, Wojciech Wiśniewski - dyrektor Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki, członek Zarządu, Andrzej Dętkiewicz - prezydent m. Płocka, prof. Jacek Kubissa - prorektor Politechniki Warszawskiej d/s Filii w Płocku, Mirosław Tyburski - członek Zarządu Petrochemia Płock S.A., dyrektor w Petrochemii, Marianna Kaczmarska - dyrektor Powszechnego Banku Gospodarczego o/ Płock, Zbigniew Krawczyk - prezes "Petro" S.A. realizujący inwestycję rozbudowa Biblioteki im. Zielińskich TNP.

Na uroczystość nie przybył z powodu choroby zaproszony marszałek senatu, członek TNP lek. med. Adam Struzik. W zamian pan marszałek przesłał list do prezesa TNP oraz podarował dla Biblioteki im. Zielińskich TNP reprint rzadkiego druku "Konstytucji 3 Maja 1791 r." z załącznikami.

"Czyniąc to pragnę oddać hołd organizacji, która zapisała tak piękne karty w 500-letniej historii województwa płockiego. Nie sposób przecenić roli i wkładu Towarzystwa Naukowego Płockiego w krzewienie postaw patriotycznych, w rozwój nauki i oświaty, szeroko pojmowanej kultury. Ponad 170-letnia jego historia wykazała, iż potrafiło działać prężnie i skutecznie zarówno w okresie zaborów, dwóch wojen światowych, jak i w czasach wolnej i niepodległej Polski. Ostatnim, być może najbardziej spektakularnym przykładem jest udział w inicjatywie powołania Uniwersytetu Mazowieckiego jako filii Uniwersytetu Warszawskiego. Winien służyć on rozwojowi mazowieckiej "małej ojczyzny" - napisał marszałek Adam Struzik.

Głównym punktem posiedzenia było wręczenie prezesowi dr. inż. Jakubowi Chojnackiemu nagrody Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki "W uznaniu szczególnych zasług dla kultury Polskiej i upowszechniania osiągnięć polskiej nauki poprzez społeczny ruch naukowy" - jak czytamy na dyplomie.

Fotografia dokumentu przyznającego nagrodę.

Nagroda ta o charakterze ogólnopolskim przyznana została prezesowi TNP jednomyślnie przez Radę i Zarząd Fundacji. Przewodniczącym Rady Nadzorczej Fundacji jest prof. Witold Karczewski, minister, przewodniczący Komitetu Badań Naukowych. W przyszłości nagroda będzie nosiła imię Hugo Steinhausa, słynnego polskiego matematyka z tzw. szkoły lwowskiej.

Wręczając nagrodę prof. Janusz Haman - prezes fundacji powiedział:

Szanowny i drogi Panie Prezesie, Szanowni państwo.

Polska Fundacja Upowszechniania Nauki powstała przed trzema laty jako wynik współdziałania pomiędzy 5-cio ma instytucjami, dla których upowszechnianie nauki stanowi główny lub jeden z głównych celów. Jedną z form działalności naszej jest ścisła współpraca ze społecznym ruchem naukowym, co wyraża się choćby w relacjach fundacji z Radą Towarzystw Naukowych.

Mieliśmy na początku kilka lat trudnych, gdy możliwości materialne Fundacji były niezmiernie ograniczone. Nie jest bowiem prawdą, że w Polsce łatwo można znaleźć instytucje czy osoby skłonne

świadczyć na rzecz nauki. Te trudności mamy, jak sądzę, przynajmniej chwilowo za sobą. Stan naszej kasy pozwolił w tym roku, po raz pierwszy zrealizować jedno z naszych statutowych zadań, to jest przyznać wyróżnienie osobie szczególnie zasłużonej na polu upowszechniania nauki. Rada Fundacji uznała, że tą pierwszą nagrodzoną osobą ma być Pan Prezes Chojnacki. Nie jest moim zamiarem przedstawienie Państwu sylwetki, osiągnięć i zasług naszego laureata, bowiem znają je wszyscy tu obecni i ogromna rzesza ludzi w Płocku i w całym kraju.

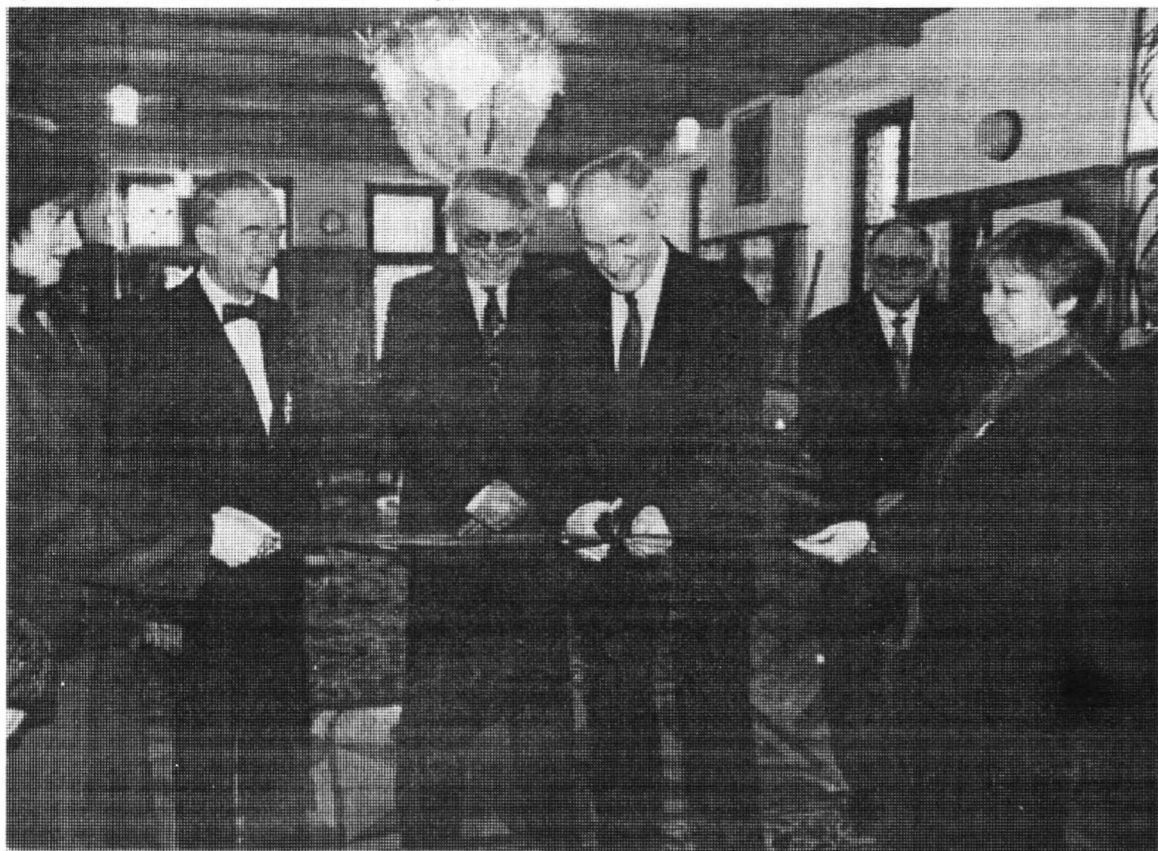
Nagroda Fundacji zbiega się wprawdzie z jubileuszem 25 - letniej pracy Pana Prezesa Chojnackiego na stanowisku Prezesa Towarzystwa, lecz chciałbym podkreślić, iż jest to jedynie miły zbieg okoliczności, gdyż nagroda ta zostałaby przyznana, nawet gdyby ten zbieg okoliczności nie nastąpił.

Mamy głębokie przekonanie, że bez stałej popularyzacji i upowszechniania nauki, bez upowszechniania kultury, nie ma mowy o cywilizacyjnym i kulturowym awansie naszego społeczeństwa. To zaś warunkuje jego awans materialny. I to, jak wynika z doświadczeń wielu krajów, właśnie dzieje się w tej kolejności. Upowszechnianie nauki jest konieczne we wszystkich sferach naszego społeczeństwa i jak na to wskazuje stosunek najwyższych władz kraju, które roli nauki albo nie rozumieją, albo nie

doceniają, trzeba ją upowszechniać w pierwszym rzędzie wśród nich.

Sytuacja nauki polskiej, a w tym mechanizmów jej upowszechniania, jest bardzo niedobra i nie sądzę, by szybko uległa poprawie. Tym większą rolę przychodzi grać społecznym ruchom naukowym i one właśnie, angażując inicjatywę społeczną i chęć działania, są w stanie najbardziej skutecznie przyczynić się do naukowej świadomości społeczeństwa, tego co w krajach anglosaskich nazywa się "the public understanding of science" i "scientific literacy".

Płockie Towarzystwo Naukowe zajmuje w tym ruchu miejsce szczególne. Nie tylko z racji swych ogromnych doświadczeń i swego historycznego pierwszeństwa, ogromnego dorobku będącego spuścizną całych pokoleń wybitnych jego działaczy. Szczególnie ważne jest, że w przeciwieństwie do wielu innych podobnych towarzystw nie podlega upadkom spowodowanym zanikiem entuzjazmu i chęci działania swoich członków. Jego aktywność jest przedmiotem podziwu wszystkich zainteresowanych nauką w kraju, a wyniki działania sięgają daleko poza granice regionu. Jest to jednocześnie towarzystwo niespecjalistyczne, grupujące osoby zainteresowane wszystkimi dziedzinami nauk, będące sui generis płocką akademią nauk.

Sala Wystawowa Działu Zbiorów Specjalnych Biblioteki im. Zielińskich TNP. 12 lutego 1994 r. Imprezą Towarzystwą uroczystości wręczenia nagrody było otwarcie przez Wojewodę Płockiego dr. inż. Jerzego Wawszczaka, członka TNP, wystawy pt. "Akwarele architektoniczne z Płocka i województwa płockiego". Od lewej strony stoją: Jolanta Boryszewska - kierownik w Biurze TNP, dr inż. Jakub Chojnacki - prezes TNP, laureat, inż. Tadeusz Osiński - autor 26 prac eksponowanych na wystawie, Wojewoda Płocki, prof. dr hab. Janusz Haman - prezes Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki PAN, st. kustosz mgr Wanda Kaczanowska - dyrektor Biblioteki im. Zielińskich TNP i dr Marian Chudzyński - wiceprezes TNP.

Przed wręczeniem nagrody przemówienie wygłasza profesor dr Janusz Haman - prezes Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki. Od lewej strony: inż. Mirosław Tyburski - członek Zarządu, dyrektor w "Petrochemii" Płock, prezes - laureat, prof. dr hab. inż. Jacek Kubissa - prorektor Politechniki Warszawskiej d/s Filii w Płocku, dr inż. Jerzy Wawszczak - Wojewoda Płocki, mgr Wojciech Wiśniewski - dyrektor Fundacji, lek. med. Danuta Brudnicka - Więcek - laryngolog wojewódzki, członek TNP, dr Edward Hałoń - wiceprzewodniczący Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, prof. Janusz Haman, mgr Andrzej Drętkiewicz - prezydent miasta Płocka i dr Mirosław Krajewski z Radzyna, przewodniczący Oddziału w Rypinie Włocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Wielu z nas zna rolę jaką w ostatnim, trudnym ćwierćwieczu odegrał w tych osiągnięciach swego Towarzystwa, Pan Prezes Jakub Chojnacki. Lecz przecież i to co zdołał w okresie poprzedzającym pierwszy wybór jest godne podziwu. Rola ta uznana została wielokrotnym wyborem na stanowisko Prezesa, przez członków, których wielu pochodzi spoza Płocka, a wielu zalicza się do grona ścisłej czołówki uczonych polskich. I właśnie to było przyczyną jego wyboru jako laureata naszej nagrody.

W dwóch ostatnich latach Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej przyznaje nagrody za wybitne osiągnięcia naukowe, które zyskały sobie wysoką rangę w całym społeczeństwie naukowym i w całym kraju. Jesteśmy przekonani, że podobne nagrody winny być przyznawane za osiągnięcia w dziele upowszechniania i popularyzacji nauki i że powinny mieć one w przyszłości podobną rangę. Ważne jest więc nie tylko, aby, jako pierwsza, nagrodzona została osoba szczególnie zaangażowana i szczególnie zasłużona dla upowszechniania, lecz by to był człowiek, który jest powszechnie w kraju znany i powszechnie ceniony. Jesteśmy przekonani, że wybór naszej Rady padł na kandydata najgodniejszego, którego wypada nam prosić, by to wyróżnienie przyjąć zechciał i życzyć nie tylko wielu sukcesów

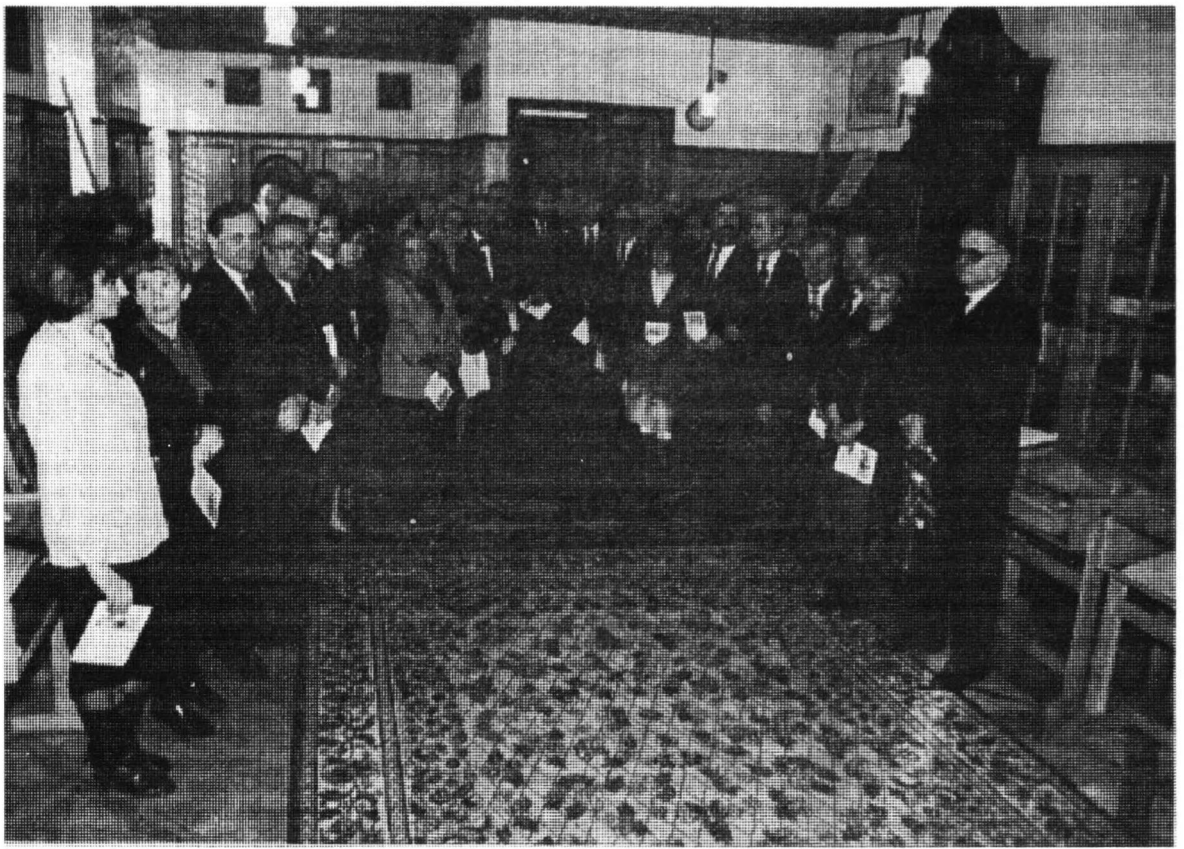
w macierzystym Towarzystwie, lecz by miał wiele sił, bo wiemy, że chęci mu nie brak, do pracy dla całej nauki polskiej".

Prezes Jakub Chojnacki, dziękując za to zaszczytne wyróżnienie, podkreślił, że jego sukces jest zarazem sukcesem wszystkich członków i pracowników oraz przyjaciół - darczyńców TNP, którzy nie szczędzą swych sił dla dobra nauki i kultury. On był tylko sternikiem ich wszystkich. Nawiązał również do mądrych słów z "Powrotu Odysa" St. Wyspiańskiego:

*"Idziesz przez świat
i światu dajesz kształt
przez swoje czyny.
Spójrz w świat,
we świata kształt
a ujrzysz twoje winy..."*

podkreślając wagę i znaczenie czynów w kształtowaniu świata. Słowa tego wiersza stanowią kwintesencję dokonań i postawy życiowej laureata.

W 1995 r. przypadają dwie ważne rocznice: 500-lecie województwa płockiego i 175-lecie TNP. Władze regionalno - lokalne oraz prezes Jakub Chojnacki pragną uczcić te rocznice w sposób szczególny - stawiając pomnik nie z brązu, lecz w

40 uczestników nadzwyczajnego, o charakterze uroczystym posiedzenia Zarządu TNP w dniu 12 lutego 1994 r.

postaci Uniwersytetu Mazowieckiego o profilu humanistycznym jako filii Uniwersytetu Warszawskiego. Obecnie, kosztem 15 mld zł, dokonuje się rozbudowy Biblioteki im. Zielińskich TNP jako przyszłej bazy naukowej dla studentów. W naszym województwie rocznie mamy ponad 7 tys. maturzystów, z których duża część pobiera tzw. "kuroniówkę". Uniwersytet stworzy im szansę zdobycia wysokich kwalifikacji. Prezes Chojnacki wierzy, że

1 października 1995 r. w nowej placówce naukowej zabrzmi "Gaudeamus igitur".

Imprezą towarzyszącą uroczystości w TNP było otwarcie wystawy inż. Tadeusza Osińskiego pt. "Akwarele architektoniczne z Płocka i województwa płockiego". Otwarcia wystawy dokonał wojewoda płocki dr inż. Jerzy Wawszczak. Z tej okazji dyrekcja Biblioteki im. Zielińskich wydała ładnie prezentujące się kolorowe zaproszenie - folderek.